పెట్టె తప్పా

దక్షిణామూర్తి గాలి పీల్చుకోడానికి నిడదవోలు ప్లాట్‌ఫారంమీదకి దిగాడు. కూపే ఒకరకంగా సుఖంగానే ఉంటుంది గాని, మిగతా పెట్లలాగా రైలు కదులుతున్నా గాలిరాదు. అయితే - కూపేలోకి బొగ్గు నెరుసులు, అనవసరమైన ప్రయాణీకులు అట్టే రారు. లాభనష్టాలు ప్రతిదానికీ ఉంటాయనుకుని తృప్తిపడ్డాడు. దక్షిణామూర్తి.

ప్లాట్‌ఫారం మహా రద్దీగావుంది ఈ పెట్టెలో ఖాళీలేదంటే, ప్రయాణీకులు మరో పెట్టెదగ్గరకు పరుగెత్తుతున్నారు. వాళ్ళ ఆత్రంలో జంతు సహజమైనదేదో ఉంది. అసలు దక్షిణామూర్తి ఎన్నికలో సామాన్య ప్రజలు జంతువులే. అయితే అప్పుడప్పుడు ఆ జంతువులతో రాసుకు తిరగడం కూడా బాగానే ఉంటుంది. ముఖ్యంగా ఇటువంటప్పుడు, బొత్తిగా ఒంటరిగా కొన్నిగంటలసేపు కూపేలో ప్రయాణం చేశాక, జీవ చైతన్యం ఉన్న వస్తువులతో తాత్కాలిక సంపర్కం కాస్త అవసరం. అయితే ఆ సంపర్కం అతనికి విసుగు పుట్టిస్తే, మళ్ళీ తన ఏకాంతంలోకి తను పోవడానికి అవకాశ ముండాలి. ఆ కూపేలోకి పోతే, ఈ జనం తన్ను తాకలేదన్న ధీమాతోనే, దక్షిణామూర్తి జనసముద్రంలోకి అడుగుపెట్టాడు. సోడాలూ, తినుబండారాలూ, పుస్తకాలూ అమ్మేవాళ్ళు పెట్లను తోసుకుంటూ, అతన్ని రాసుకుంటూ పోతున్నారు. పక్క పెట్టెలో మనిషి ఖరిటిపండు తినేసి విసిరిన తొక్క అతన్ని తల వెంట్రుకవాసిలో దూసుకుపోయింది. జన ప్రవాహాన్నించి కొంచెం దూరం తొలిగి నిలబడ్డాడు దక్షిణామూర్తి. ప్లాట్‌ఫారం మీదికి దిగడంలోనూ లాభనష్టాలున్నాయి.

"ఏమండోయి దక్షిణామూర్తిగారూ? హ! హ! హ!" అంటూ ఒక విగ్రహం అతని రెండుచేతులూ పట్టుకుని ఊపింది.

"ఏమిటి విశేషాలు? పట్నమేనా? ఏఁవండీ! అక్కడెక్కడో అచ్చు ఇటికల ఫాక్టరీ పెడతన్నారంట. కాస్త ఇవరాలు మాకూ్కడా ఇవ్వండి. దానమ్మా మోటిడి ఉన్న లాభాలన్నీ మీరే ఏసుకోవాలేంటండి? అవునుగాని, కలప మా దగ్గిర కొనడం బొత్తిగా మానేశారేంటి?"

దక్షిణామూర్తికి వ్యాపారమంటే పిచ్చి మోజు. లాభనష్టాల మాట అటుంచి, అసలు వ్యాపారంలో ఏదో ఒక విధంగా తనది పైచెయ్యి అనిపించుకోవాలి. అయితే ఒక్కొక్కప్పుడు

ముఖ్యంగా ఇలాగ విశ్రాంతికోసం ప్రయాణాలు చేస్తూన్నప్పుడు-వ్యాపార వాతావరణంనించి, ముఖ్యంగా వ్యాపారస్తులనించి, దూరంగా ఉండాలని పిస్తుంది. కాని పెద్ద వ్యాపారస్థుడుగా పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించాక, ప్రతి ఊళ్ళోనూ పదిమందితో వ్యాపార రీత్యా పరిచయం ఏర్పడ్డాక, అలా దూరంగా తొలగిపోయి ఉండడం అసాధ్యమని అతనికి అనుభవంవల్ల తెలుసు అదీ గాక తనకు లోపల ఎంత చిరాకుగా ఉన్నా వాళ్ళతో అప్యాయంగా, చిరునవ్వు చెదరకుండా మాట్లాడం వ్యాపారానికి ముఖ్యావసరం-ఒక్కరికి మనస్సు నొచ్చుకునే మాట అతడు మాట్లాడినా, అతను ఇన్నాళ్ళూ నిర్మించుకుంటూ వచ్చిన పలుకుబడీ, ఔన్నత్యం పేకల మేడలాగ కూలిపోతుందని అతనికి తెలుసు.

మొదటి ఆసామీ చుట్టూ మరో నలుగురైదుగురు చేరారు. కొందరు అతన్ని కేవలం మర్యాదగా పలకరించడంకోసమే దగ్గరగా వచ్చారు. మరికొందరు అతని సహాయం అర్థించడాని కొచ్చారు. అతడు అందరినీ సమంగా మాటలతో గౌరవించి, రైలు కదలబోతూండగా తన కూపే ఎక్కేశాడు. ఎక్కుతూ రైలులో ప్రయాణం చేస్తున్న ఉద్యోగిని సంజ్ఞచేశాడు.

"చూడప్పలసామీ! ఆ పెద్దమనుషులంతా ఈ కూపేలో పైబర్తు కోసం నిన్ను వేపించుకు తింటారు నా స్నేహితులెవరో బెజవాడలో ఎక్కుతారు, అందుచేత రెండూ నేను రిజర్వు చేయించానని చెప్పు"

"నాకు మీరు చెప్పక్కర్లేదుసార్. అప్పుడే కొందరు నన్నడగడం, నేను ఖాళీలేదని చెప్పడం అయింది"

ఉద్యోగి కదులుతున్న రైలుకమ్మీ పట్టుకుని పక్క కంపార్టుమెంటులోకి వెళ్ళిపోయాడు. దక్షిణామూర్తి తన కూపే తలుపులు గట్టిగా మూసుకున్నాడు ఇంక పట్నం వెళ్ళేవరకూ వాటిని తెరవకూడదనుకున్నాడు పాపం రైల్వే ఉద్యోగులు అతనెంత చెపితే అంత. అతను కావాలంటే రైలంతా ఖాళీ చేయించి అతని కిస్తారు.

కొంచెం బొగ్గురజను పడిందేమో నన్న అనుమానంకొద్దీ పక్క బాగా దులిపి మళ్ళీవేశాడు దక్షిణామూర్తి. తలగడకింద లోపలికున్న పిస్తోలుతీసి చేతిలో ఒక్కసారి దాని బరువు మాసి, పక్కన పెట్టుకున్నాడు ఆ పిస్తోలు దగ్గరుంటే తన కింక ఏ అపాయం రాదని అతని నమ్మకం.

అప్పుడే కనుచీకటి పడుతోంది బర్తుమీద మూలగా ఉన్న దీపం వెలిగించాడు. ఫైనాన్షల్ ఎక్స్‌ప్రెస్ విప్పిచదవడం మొదలుపెట్టాడు.

బ్రతుకొక బజారు అందులో ప్రతి

వ్యక్తి విలువను పెంచుకోడానికి ప్రయత్నిస్తాడు నిత్యం పైకో కిందకో పోతుంటాడు. ధర పెరిగినప్పుడు ధనంగా మార్చుకోగలవాడు సమర్థుడు. ఇంకా పెరుగుతుందన్న ఆశకొద్దీ బిగుసుకూర్చున్నవాడు ఆఖరికి పడిపోక తప్పదు. ధర తగ్గుతున్నప్పుడు ఆదుర్దాగా అమ్మడానికి ప్రయత్నిస్తే, ధర మరీ పడిపోతుంది. ప్రతిదినం ఈ పత్రికలో ఇదే కథ తను చదువుతున్నాడు. ఈవేళ కూడా ఎందుకీ తాపత్రయం! ఈవేళ హాయిగా అన్నీ మరిచిపోవాలి. రేపెలాగా తప్పదు.

మూసిన గాజు కిటికీ అవతల అస్పష్టంగా కదిలిపోతోంది ప్రకృతి- చెట్లు, చేమలు, ఇళ్ళు, దీపాలు, దగ్గర స్తంభాలు, దూరపు కొండలు. కాని దిఙ్మండలరేఖ మాత్రం అతనితో సాగుతూ వస్తూంది. మధ్య మాయమైనా, మళ్ళీ వస్తోంది. పరధ్యానంగా చూస్తున్నాడు దాని వేపే ఆ రేఖమీద-అవతరించింది అనసూయ ముఖం. అందంగా, తీక్షణంగా ఆడతనం, అహంకారం అన్నీ కలిసున్నాయి ఆ ముఖంలో. అనసూయా సుగర్ మిల్స్ తనతో అరణంగా తెస్తుంది. ముప్ఫయి లక్షలు విలువగల ఫాక్టరీకి ఆమె ఏకైక వారసురాలు ఇంకా పెళ్ళికాకముందే అతని ఇంటికి యజమానురాలిలా ప్రవర్తిస్తోంది. ఇంటికే కాదు అతనికిన్నీ-

తాంబూలాలు పుచ్చుకుని రెండేళ్ళయింది. ఎప్పటికైనా పెళ్ళిచేసుకోక తప్పదు. అయితే బ్రహ్మచర్యాశ్రమంలో ఉన్న స్వేచ్ఛను వీలయినంత కాలం పొడిగిస్తున్నాడు దక్షిణామూర్తి.

అనసూయ అందమైనదీ, హోదా గలదీ అతనికి చాలా ఇష్టం పక్కని కూచుండగా ఆమె చెయ్యి పట్టుకుని నలపకుండా ఉండలేడు. పళ్ళు బిగించి తీవ్రంగా, ఏకాంతంగా ఆమెతో ఏకమై పోతున్న దృశ్యాలు ఊహించుకోకుండా ఉండలేడు. ఆమె విలువ ముప్ఫయి లక్షలు-ఈ రోజుని. అయినా అతను పెళ్ళి వాయిదా వేస్తున్నాడు.

అప్పుడప్పుడు తన బ్రహ్మచారి స్నేహితులు అతన్ని పార్టీలకి పిలుస్తుంటారు అప్పుడప్పుడూ పార్టీలు అతని ఇంట్లోనే జరుగుతుంటాయి. ఎప్పుడో రాత్రి తొమ్మిది గంటలకి ప్రారంభమౌతాయి. అప్పుడప్పుడు తెల్లవారిపోయే దాకా సాగుతుంటాయి. మర్నాడెంత నీరసపెట్టినా, వాటి సరదా వాటిదే. తన టైపిస్టు సులోచన ఎప్పుడన్నా - ఇంకెవరూ దొరక్కపోతే వస్తుంటుంది అనసూయకన్నా సులోచన ఎక్కువని కాదు. సులోచనలు వందలకొద్దీ ఉన్నారు. అనసూయ ఒక్కత్తే ఉంది. అయితే అప్పుడప్పుడు ఏ సులోచనతోనన్నా ఒక్కరాత్రి సరదాగా గడపడానికి, అన్నీ మరిచిపోడానికి, అవకాశం ఇస్తుంది బ్రహ్మచర్యం. గృహస్థు అయిన మరు క్షణంనించీ ఈ అవకాశం పోతుంది.

ఈ రెండు ఆశ్రమాలకీ, వాటికి తగిన విలువలు నిర్ణయించి, తన వయస్సుకి ఒక ధర ఇచ్చుకుని, పెళ్ళయాక వచ్చే లాభాలు బేరీజు వేసుకుని, పోయే స్వాతంత్ర్యానికి నష్టపరిహారం కట్టుకుని, లాభనష్టాల పట్టీ ఒకటి మనస్సులో తయారు చేసుకుంటున్నాడు దక్షిణామూర్తి.

అప్పు డతని కంటబడింది, కదులుతున్న చిదత. ఆ చిదత పాకీదొడ్డి తలుపుది. ఒక్కసారి పైకి లేచి మళ్ళీ కింద పడిపోయింది, చిరు చప్పుడు చేస్తూ

దక్షిణామూర్తికి ముచ్చెమటలు పోశాయి. పాకీదొడ్డిలో ఎవడో దొంగ ఉన్నాడు ఈ కూపేట్లో రెండూ మూడు కూనీలు, దొంగతనాలు జరిగినట్టు పత్రికల్లో చదివాడు ఈ దొంగలకి దయాదాక్షిణ్యాలుండవు. లేవబోయాడు. లేచి గొలుసు లాగాలని అతని అభిప్రాయం. కూర్చుని కాళ్ళు క్రింద పెట్టాడు టప్పుని చిదత చప్పుడు చేస్తూ రెండో పక్కకి తిరిగిపోయింది. తను లేచి గొలుసు లాగేలోగా దొంగ తనమీదపడి ఏమన్నా చెయ్యగలడు. అతని కాళ్ళు జావలా మెత్తబడి పోయాయి. తనదగ్గర దొంగతనం గాని, ఖూనీగాని చెయ్యవలసినంత

డబ్బు లేదని చెపితే ఆ దొంగ నమ్ముతాడా? చటుక్కుని పిస్టలు గుర్తుకొచ్చింది గభాల్న దాన్ని తీసి పాకీదొడ్డి తలుపువేపు గురిపెట్టి అరిచాడు.

"రా! ఇవతలికి రా !"

తన గొంతు ఎవరి గొంతులాగో ధ్వనించింది, అనవసరమైనంత గట్టిగా. తలుపు మెల్లగా తెరచుకుంటోంది. ఆ చిడతకి ఒక అడుగు పైకి దృష్టి కేంద్రీకరించి పిస్టలు గురిపెట్టాడు; దొంగ గుండెకాయ ఆ ప్రాంతంలో ఉంటుందని అతని అంచనా. తలుపుకీ గుమ్మానికీ మధ్య చీలిక పెద్దదయింది తలుపు వెనకాల, అతను చూస్తున్న చోట అంతా ఖాళీ. దొంగ తలుపు చాటుని దాక్కుని తీస్తున్నట్టున్నాడు.

"దాక్కుని లాభంలేదు. నా చేతిలో పిస్టలుంది" అని ధీమాగా అన్నాడు శివారి. ఎందుకో ఇంక దొంగ తనకి లొంగిపోయినట్టనిపించింది.

తలుపు తెరుచుకుంది. అతని చూపులు కేంద్రీకరించని క్రిందభాగంలో ఏదో కదిలింది; కిందికి చూశాడు. చేతిలో పిస్టలు అనుకోకుండా జారి పోయింది. నరాలన్నీ సర్దుకుని పట్టు వదలేశాయి. అతనికి చటుక్కున పక్కలు పగిలేటంత నవ్వొచ్చింది.

ఏనుగంత దొంగ ఇవతలి కొస్తాడని అతను అన్నిటికీ సిద్ధపడి ఎదురు చూస్తుంటే అందులోంచి ఇవతలికొచ్చింది ఒక ఎలక పిల్లలాంటి, చిన్న ఆడపిల్ల.

నాలుగైదేళ్ళుంటాయి. చింకి పరికిణీ, చింపిరి జుట్టూ, కళ్ళు అమాయకంగా చురగ్గా మెరుస్తున్నాయి. దక్షిణా మూర్తికి ఆ పిల్లమీద కోపంమట్టుకు రాలేదు. తన ఆందోళననీ, భయాన్ని పోగొట్టినందుకు, నిజంగా దొంగ కాకుండా నిరపాయకరమైన చిన్న పిల్లగా మారిపోయినందుకు ఒకరక మైన కృతజ్ఞత కూడా అతనికి కలగక పోలేదు. అంచేత సౌమ్యంగా అడిగాడు.

"పాకీదొడ్లో ఎందుకు దూరావు?"

"నువ్వు పెట్లో కెక్కుతుంటే, నేను దొడ్లో కెళ్లా," అంది పిల్ల.

"అసలీ పెట్లో కెందుకెక్కావు?"

"ఈ రైలు పట్నం పోద్దంటగా"

"చూడు పిల్లా. ఇది పరుపుల పెట్టి. వొచ్చే స్టేషనులో దిగిపోయి మరో పెట్లో ఎక్కు."

"ఏం?"

"ఇది పరుపుల పెట్టని చెప్పడంలా? మూడోక్లాసు పెట్లో ఎక్కాలి. నీ టిక్కెట్టేదీ?"

"అదేంటది?"

"టిక్కెట్టు కొనలేదా?"

లేదన్నట్టు తలూపింది. ఇంకామెను ఏ ప్రశ్న అడిగినా ఏం లాభం లేదను కున్నాడు. బెజవాడలో రైలాగ్గానే

రైల్వే ఉద్యోగికి అప్పగించెయ్యొచ్చు ననుకున్నాడు.

"ఆ మూల కూర్చో." ఆ పిల్ల కూర్చుంది. దక్షిణామూర్తి వెల్లగిల పడుకుని పత్రిక తిరగవెయ్యడం ఆరంభించాడు. అది మూసేసి మరో పత్రిక తెరిచాడు. కళ్ళు అక్షరాలని గుర్తు పట్టినా, అవి మనస్సుకి ఎక్కడంలేదు. ఏం చెయ్యడానికీ తోచక ఆఖరుకి భోజనం చేసేద్దామని నిర్ణయించుకున్నాడు. బెర్తు మీద పత్రిక పరచి, సీటుమీద నున్న కారియర్ తీసాడు. గిన్నెలన్నీ విడదీశాడు. అబ్బో! పదిమందికి సరిపడా పెడుతుంది వెంకాయమ్మెప్పుడూ.

వెంకాయమ్మ క్షత్రియ వితంతువు. నిడదవోలు స్టేషన్‌కి దగ్గరగా దక్షిణామూర్తికి పిత్రార్జితం ఒక స్థలం ఉంది. ఆ స్థలంలో పూటకూటిల్లు నడుపుతోంది వెంకాయమ్మ. అత నెప్పుడూ నిడదవోలుమీదుగా ప్రయాణం చేసినా, వెంకాయమ్మ కారియర్‌తో భోజనం పంపుతుంటుంది. వంట మహా పసందుగా చేస్తుంది అందులో ఈవేళ కోడి పులావ్ కూడాను బా.గా ఉడికిన కోడి కండలు చూస్తూంటే నిగనిగ పొటమరించిన వెంకాయమ్మ వీపుమీది కండలు గుర్తుకొచ్చాయి అతనికి. వెంకాయమ్మ రవిక తొడుక్కోదు-వితంతువు గనక. ఆ వీపూ, పక్కలూ ఎంత నున్నగా ఉంటాయో అతని వేళ్ళకి తెలుసు. ఆ స్థలం తాలూకు అద్దె మరోరకంగా వసూలు చేసిన ఘట్టాలు అతనికి గుర్తుకొచ్చాయి అతనికి నవ్వొచ్చింది. తింటూ తింటూ నవ్విన మూలంగా అతను ముఖం పైకెత్త వలిసొచ్చింది నోట్లో ముద్ద జారిపోకుండా. మూల నున్న అమాయకపు కళ్ళు అతన్ని చూస్తున్నాయి. చటుక్కున అతనికి సిగ్గేసింది. ఏదో పవిత్రమయిన చోట తప్పుడు ఆలోచనలు ప్రదర్శించినట్టు. తను ఆబగా తింటూ, అంతకంటె ఆబగా వెంకాయమ్మ శరీరసౌష్టవాన్ని తలుచుకుంటూ, ఆ అమాయకపు కళ్ళకు అపచారం చేసినట్టనిపించింది.

"ఆకలేస్తోందా?"

ఔనన్నట్టు తలూపింది. ఒక గిన్నెలో కొంత పులావూ కూరా పెట్టి ఇచ్చాడు. ఆమె ఆకలిగా తింది. ఆ దృశ్యం చూస్తూంటే దక్షిణామూర్తి మనస్సు ఎందుకో చివుక్కుమంది. మామూలుగా రైళ్ళలో ముష్టెత్తుకోడానికి అలవాటుపడ్డ రకం కాదని అతనికి ముందే అర్థమైంది. అన్నం తినేసి ఆమె అసహాయంగా నిలబడి ఉంటే, అత నన్నాడు.

"ఆ గదిలో కుళాయుంది. చెయ్యి కడుక్కురా."

ఆమె తన చెయ్యీ, తిన్న గిన్నే కడుక్కొచ్చింది. అతనుకూడా కారియరు

సర్ది చెయ్యి కడుక్కొచ్చాడు సిగరెట్టు ముట్టించాడు. చేతి సంచీలోంచి పేకతీసి ఒక్కడూ ఆడుకోడం మొదలు పెట్టాడు. పేకాటలో మునిగిపోయాడు.

"అది ఇస్పేటు రాణీ కదూ?" అంది ఆమె.

"నీకు పేకముక్కలు తెలుసా?"

"ఓ మా నాన్న రోజూ ఆడతాడు. సత్తెన్న మామ, పెద్దిగాడు, రత్తయ్య అంతా వొచ్చి కూర్చుని ఆడతారు."

"నాతో ఆడతావా?"

"ఛా! పేక తాకితే పాపం."

దక్షిణామూర్తి తలెత్తి ఆ పిల్లవంక చూశాడు. ఎదురుగా ఉన్న బల్ల చెక్కని ఆనుకుని నిలబడి రైలు ఊపుకి అసహాయంగా ఊగుతోంది ఆ అమ్మాయి.

"ఎవరు చెప్పారు?"

"మా యమ్మ."

"మరి మీ నాన్న ఆడతాడుగా?"

"అందుకే మా అమ్మని కొడతాడు. ఓ తూరి కాలిరిగిపోయింది మా యమ్మకి."

దక్షిణామూర్తికి తనెన్నడూ చూడ దలుచుకోని ఒకానొక దృశ్యంముందు తెర తొలిగిపోయింది. పేకాట ఆపి ఒక క్షణం ఆలోచించాడు.

"మీ నాన్న కేం పని?"

"తాగుడు, పేకాట. అందుకే అతన్నెవరూ పనికి పిలవరంట. మా యమ్మంది. ఓ తూరేమో పేద కామందింట్లో బియ్యం దంపి మాయమ్మ నాలుగు రూపాయలు తెచ్చింది. అదేమో తన కిమ్మని తన్నాడు. అమ్మేమో నా మీదికి గిరాటేత్తే, ఆ డబ్బుచ్చుకొని నేను లగెత్తా నా ఎంట బడ్డాడు. పేటంతా తిప్పినా. రంగ డడ్డొచ్చాడు గాని, లేకపోతే దొరకను. నా తల సెట్టునేసి కొట్టాడు. ఇదుగో దెబ్బ."

ఎడంచెవిమీది జుట్టు తొలిగించి చూపించిం దా పిల్ల. రెండంగుళాల మేర మానిన గాయం చూశాడు దక్షిణామూర్తి.

"నువ్వీ రైలెందు కెక్కావు?"

"మా యమ్మ పట్నంలో వుండగా మరి."

"పట్నం ఎందుకు వెళ్ళింది."

"మా యయ్య మోట కత్తుచ్చుకొని తెగేసాడుగా మరి. మా యమ్మని పట్నంలో ఆస్పత్రికి తీసుకుపోయారు."

"మీ అయ్య?"

"పోలీసోళ్ళు తీసుకుపోయారు బేడీ లేసి"

ఆ పిల్ల చెప్పిన కథ కాదు దక్షిణామూర్తికి వింతగా తోస్తు, ఆమె ధోరణి. ఆమె కళ్ళయినా చెమ్మగిల్లలేదు. ఇంత దారుణం జరిగినా, దాని ఘాతుకత్వం ఆమె గ్రహించినట్టు లేదు. దక్షిణామూర్తి పేక తీసేశాడు. పెట్టెలో పెట్టేశాడు. విజయవాడ వచ్చింది. కాని ఆ పిల్లని దిగిపొమ్మని అనలేదు—

రైలు మళ్ళీ కదిలాక బొమ్మల పత్రిక తీసి నడుం వాల్చాడు. ఆ పిల్ల అలాగే నిలబడి ఉంది.

"ఆ మూల పడుకో"

"నిద్దర్రాదు"

"ఏం?"

"మా యమ్మ పాట పాడాలి"

"ఏం పాట?"

"నా సిట్టితల్లీ, నిదరపోవమ్మా.
రాసోరి పాపాయి రంగైన వోడు
సింతల్లో సెంద్రుడూ తొంగిసూసేడు
పుంతల్లో ఎలుతురూ పిండారబోసె—
పాకలో పాడావు పాలు సేపింది—
పడుకో నాచిట్టి పండుకోవమ్మా....
నాకంతే వచ్చు"

"పాటింకా ఉందా?"

"నాకు నిద్ద రొచ్చినా మా యమ్మ పాడతానే వుంటది గా. అదేం టది? బొమ్మల పుత్తకమా?"

"ఇలా కూచుని చూడు."

అతడు కొంచెం జరిగాడు. అయితే ఆ పిల్ల కిందే కూచుని పత్రికలో బొమ్మలు చూసింది.

"నీ పే రేమిటి?" అన్నాడు పేజీలు తిరగేస్తూ

"సిట్టితల్లి!"

"మంచిపేరు."

"ఈ బొమ్మేంటి?" అని అడిగింది చిత్రంగా ముఖం పెట్టి. ఆ ముహూర్తంలో దక్షిణామూర్తికి ఆ పిల్లంత అందమైనది సృష్టిలో మరొకటి లేదనిపించింది. ఒక్కసారి ఆ పిల్ల తలమీద చెయ్యేసి నిమరా లనిపించింది కాని అంత సబబు కాదని తోచింది. మర్నాడు ఉదయం ఆ పిల్ల దారి ఆ పిల్లది, తన దారి తనది ఈ రాత్రికిమట్టుకు తను ఆ పిల్లను ఆదుకున్నాడు. ఆకలి తీర్చాడు టిక్కెట్టు లేకండా పట్నం చేరుకోటానికి సహాయపడుతున్నాడు. ఆ అనుబంధం అంతవరకే పెట్టుకోవాలి. ఈ సంగతి అనసూయకి చెపితే ఏమంటుంది? అనసూయ కిది అర్థంకాదు. చెయ్యకూడని పని చేశా ననుకుంటుంది. పోనీ పదిమంది చూస్తుండగా పేదలకు సహాయంచెయ్యడమూ కాదిది. అల్లాంటి సేవ ఉబుసుపోకకి అనసూయ చేస్తుంటుంది. కూలిపేటల్లోకి వెళ్ళి వాళ్ళకి ఆరోగ్యసూత్రాలు నేర్పుతుంది. వాళ్ళ చంటిపాపలికి నీళ్ళు పోసి పాలు పట్టిస్తుంది. అయితే, కూడా పత్రికల తాలూకు ఫోటోగ్రాఫ రుంటాడు. ఆమె ఆ పనులు చేస్తుండగా రకరకాల కోణాల నుంచి ఛాయా చిత్రాలు తీసి పత్రికల్లో వేయిస్తాడు ఆ మురికికంపు భరించి నందుకు ప్రతిఫలంగా ఆమె కీర్తి ప్రచార మౌతుంది ఏకాంతంగా ఒక రైలుపెట్టెలో ఒక అనాధకి చేసిన మేలు ఎందుకూ పనికిరానిది. బూడిదలో పోసిన పన్నీరు ఈ చిట్టితల్లివల్ల తను పొందిన సంతృప్తికూడా ఒక టుంది.

ఈ ఒంటరి ప్రయాణంలో తోడు కావడం ఒకటేకాదు; చిన్న అమాయక ప్రశ్నలద్వారా నవ్వొచ్చే కొన్ని నిర్వచనాలద్వారా, కటిక వ్యాపారస్థుడైన తనవంటివాడికి ఓ కొత్త అనుభవం కలిగించింది. లాభనష్టాలతో నిమిత్తంలేని అనుభవం అది. దానికి విలువ లేదని దక్షిణామూర్తికి తెలుసు. అతని మనస్సు వర్తక వాణిజ్యాలకు బందీకాదు వాటికి యజమాని నయాపైసలూ రూపాయల ప్రపంచానికి బయటుండే విలువలు అతనికి తెలుసు అంచేతే అతను వ్యాపారస్తులలో అగ్రగణ్యుడు. అంచేతే ఆ విలువలకు రూపాయలు, నయా పైసలలో వెలకట్ట గలడు అనసూయను కూడా అతను వెల కట్టేశాడు.

"ఏమిటి చూస్తున్నావు చిట్టీ" అన్నాడు దక్షిణామూర్తి. అతను పరధ్యానంగా ఆలోచిస్తున్నప్పుడు చిట్టి తల్లి అతని చేతిలో బొమ్మలపత్రిక తీసుకుని కాళ్ళమీద పరుచుకుని చూస్తోంది.

"ఈ కుక్క మాట్లాడగలదా?"

"ఏం?"

"దాని నోట్లోనుంచి ఎవ్వోమాట లొస్తున్నాయిగా?"

"నిజమే. మాట్లాడుతోంది."

"ఏ టంటాది?"

"ఆ గోడనున్నది తినేదేనా అనుకుంటోంది."

"పిచ్చికుక్క."

"ఏం?"

"అది టోపీగా. ఎట్టా తింటాది?"

"కుక్కగదా. దాని కేంతెలుసు?"

"మరి మా కావేరి కెన్ని తెలుసో తెలుసా?"

"కావే రెవరు?"

"మా కుక్క మా అయ్య కల్లుముంత దరిమేనా పోదు; పక్కింటి పోతురాజు కల్లుమట్టుకు నాకేత్తాది. మా ఎదురింటి ఆడపిల్లని పట్టుకుని ఏడిపిత్తాది నే నెక్కడికెల్లినా కూడా వొత్తాది. చేసనుకికూడా వొచ్చేంది. పెట్టిలో కెక్కకండా తలుపు మూసేశా"

"పోతుమా మెవరు?"

"మా ఇంటిపక్క నుంటాడు. మిల్లు కామందుగారి డ్రైవరు ఆడికి కారుంది. తాగేసినప్పుడూరికే కామందుగారి పెళ్ళాం ఊసే. పోతుమామకి దబ్బిత్తావంట నా మీద పడతాది-దూది బత్తాలాగ - డో కంటాడు పోతుమామ. మిల్లు కామందు మడుగులో పడి సచ్చిపోతే పోతుమామని పోలీసోళ్ళట్టుకు పోయారు. పోతుమామ మంచోడు మా యమ్మని కొడతావుంటే మా అయ్యని సందెటేసి పట్టుకునీవాడు, కదలకుండా. పెద్దమనిసి. రంగత్త దూళ్ళ సాల కూలిపోయింది గాలోనకి. లేగదూడ వుంది పాపం. పోతుమామ ఒంటిచేత్తో కూలిపోయిన పాక నెత్తి పట్టుకున్నాడు.

ఆవునీ - దూడనీ ఇంటో కట్టేసిందా రేత్రి పోతుమామ శానా మంచోడు. వొద్దన్నా మా యమ్మకి పావలా అర్ధా ఇచ్చివోడు. ఒక్కో రోజు బియ్యానికి లేకపోతే........"

దక్షిణామూర్తి రెండు చేతులూ తల కింద పెట్టుకుని చిట్టితల్లి ఇల్లూ పరిసరాలూ ఊహించుకోవడం మొదలు పెట్టాడు

ఆ పిల్ల చెప్పుకుంటూ పోతోంది. చటుక్కుని ఆమె కేసంగతి జ్ఞాపకంవస్తే అందులోకి దాటేస్తుంది. మొదలుపుట్టిన ఘట్టం పూర్తి చెయ్యకండానే మరో ఘట్టంలోకి పోతుంది. రకరకాల పేర్లు ఆడ, మగ, వచ్చి పోతున్నాయి. వాళ్ళెవరో ఆమె వివరించి చెప్పదు. అయినా ఆమె వివరిస్తున్న కథలో ఒక పరిపూర్ణతుంది. అతని మనస్సులో అతి స్పష్టమైన చిత్రంగా అది క్రమంగా రూపు దాల్చింది. అటువంటి గుడిసెలు, అటువంటి వ్యక్తులు, తనబోటివాళ్ళు ఎన్నోసార్లు చూసి ఉండవచ్చు. వాళ్ళ కథలు రకరకాలుగా విని ఉండవచ్చు. కాని నాలుగయిదేళ్ళ ఈ పసిపాప వివరించినంత స్పష్టంగా ఆ కథను ఎన్నడూ వినలేదు. ఇక ముందు వినబోడు. ఆమె చిన్ని మాటలలో తను ఎరగని వింత ప్రపంచకం పరుచుకుంది. ఆ వ్యక్తుల్నీ ఆ వాతావరణాన్నీ మననం చేసుకుంటూ వుండగా అతనికి నిద్ర పట్టింది. అతి ప్రశాంతమైన నిద్ర; ప్రగాఢమైన నిద్ర.

అతనికి మెలకువ వచ్చేసరికి పెట్టి తలుపు తెరిచుంది. అవతల పొద్దుటి కనుచీకటిలో కంటి కలవాటుపడ్డ పట్నం దృశ్యాలు మసగ్గా కనబడ్డాయి. గుమ్మంలో సందేహిస్తూ నిలబడ్డాడు ఇంటి నౌకరు, దొర. ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ లేచాడు దక్షిణామూర్తి. దొర పక్కచుట్టేస్తూ అన్నాడు.

"చిన్న శెట్టియా రొచారు సార్."

"ఎక్కడికి?"

"ప్లాట్‌ఫారంమీ దున్నారు సార్."

ఒక్కసారి బాత్‌రూములోకి వెళ్ళి ముఖం చన్నీళ్ళతో కడిగి తుడుచుకున్నాడు. తల దువ్వుకున్నాడు. దొర తెచ్చిన కాఫీ తాగాడు ఈలోగా దొర, సామానంతా కూలీచేత మోయించుకు పోయాడు ఆ తరవాత అతను పెట్టె లోంచి దిగాడు. దిగగానే చిన్నశెట్టి కాళ్ళమీద పడ్డాడు ఇంత జన సమూహంలో ఈ దృశ్యం జరిగినందుకు దక్షిణామూర్తికి కోపం, చిరాకూ పుట్టుకొచ్చాయి.

"చెట్టియార్, పదిమందిలో ఈ పని చేశావంటే నిన్ను దుంపనాశనం చేస్తాను. లే ముందు," చెట్టియార్ లేచాడు దక్షిణామూర్తి అతి తొందరగా బయటికి నడుస్తుంటే చెట్టియార్ కూడా పడ్డాడు.

"పొరబాటయింది సామీ! మీ సొత్తు నయాపైసాతో ఇస్తును. ఏదో మా తమ్ముడుండాడే, వాడి బుద్ధి మంచిది కాదు. నాక్కూడా తెలియదు. సిమెంటని చెప్పి వట్టి బూడిద బస్తాల్లో నింపి మీ కిచ్చినాడని. మీ తోడు. మీరు ఊరిలో లేరు. మీ వకీల్ నా మీద అరస్టు వారంటు తీసినాడు. పదిమంది బిడ్డల వాణ్ణిము ఈతూరి దయ చూపించా రంటే..."

"పదకొండు గంటలకు పోయి మా వకీలును చూడండి."

"నిన్న సూస్తిని. అతను సిండా కోపంగా..."

"ఈవేళ పదకొండు గంటలకు వెళ్ళి చూడండి"

"తమరుదా దయ తలిస్తే..."

"చెపుతుంటే మీక్కాదూ, పదకొండు గంటలకి వెళ్ళి చూడమని. ఇంకొక్కడుగు నా వెనకాల వేశారంటే, ఈ రైల్వే పోలీసులచేత మిమ్మల్ని అరస్టు చేయిస్తాను...ఇక వెళ్ళండి"

తన్ను తిన్న కుక్కలాగా వెళ్ళిపోయాడు చెట్టియార్. తన్ను మోసగించినవాళ్ళమీద తన కెల్లాంటి అధికారముస్తుందో దక్షిణామూర్తికి బాగా తెలుసు. వాళ్ళని నిర్దాక్షిణ్యంగా నాశనం చెయ్యగల డతను. వాళ్ళు తనచేతి కీలుబొమ్మలు. వాళ్ళని శిక్షించడంలో అతనికేమీ పెద్ద సంతృప్తి ఉండి కాదు. వాళ్ళు సంపూర్ణంగా తన దయమీద ఆధారపడి ఉండేటంతవరకూ తీసుకొస్తే, అతని కొక సంతృప్తి. దానివల్ల అతని సమర్థత అతనికే రుజువవుతుంది వాళ్ళు వచ్చి తన కాళ్ళుపట్టుకోడం అతనికి చాలా ఇష్టం. అయితే పదిమందిలో కాదు.

చెట్టియార్ ఆడిన నాటకం, అతని తమ్ముణ్ణి విడదీసి, లంచం ఇచ్చి, అతని చేత కోర్టులో అన్నగారికి వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యమిప్పించడం, చెట్టియార్ దగాకోరని కోర్టువారికి రుజువు కావడం, అన్నీ గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ అతను కారు దగ్గరకు వచ్చాడు. వెనకతలుపు డ్రైవరు తెరిచాడు. అతను ఎక్కికూచున్నాడు. డ్రైవరు తలుపు ముయ్యబోతుంటే అడ్డొచ్చింది చిట్టితల్లి. నిద్ర లేవగానే ఏదో మరిచిపోయినట్టు అనిపించిందతనికి. ఇంతలో చెట్టియార్ సంఘటనవల్ల అది పూర్తిగా మరిచిపోయాడు. కాని చిట్టితల్లి కనబడగానే తను మరిచిపోయింది ఆమెనని గుర్తుకొచ్చింది.

అయితే రాత్రి రైలు పెట్టెలో ఏకాంతంగా ఆమెతో ఎంత ఆంతర్యం ఏర్పడ్డా, తన పగటి జీవితంలో ఆమె ప్రవేశించడం మాత్రం అతని కిష్టంలేదు. కొంచెం చిరాగ్గానే అడిగాడు.

"ఏం చిట్టీ?"

"మా అమ్మదగ్గరికి తీసికెళ్లవా?" అంది దీనంగా చిట్టితల్లి.

"ఫో, ఫో," అంటూ లాగేయ్యబోయాడు దొర.

"ఉందు దొరా!" అన్నాడు దక్షిణా మూర్తి. "మీ అమ్మెక్కడుంది."

"ఏమో!"

"ఎప్పుడొచ్చింది పట్నానికి?"

"నిన్న పొద్దున్న"

"ఏ రైలుమీద?"

"రైలుమీద కాదు. రెండు గడలు పొడుగ్గా ఏసి, మద్దినేమో సిన్న సిన్న ముక్కలేసి, ఓ మంచంకింద కట్టి దానిమీద మోసుకొచ్చారు. మా నాన్నని పోలీసులు పట్టుకుపోయారుగా, అందుకని సీతయ్యబాబు ముంతలో నిప్పు పట్టుకుని ముందెళ్ళాడు"

దక్షిణామూర్తి గుండె గతుక్కు మంది

పట్నం వచ్చిందని ఎందుకు అనుకున్నావు?"

"రంగత్త సెప్పిందిగా. నేను మా యమ్మతోకూడా పోతానని ఏడిస్తే సెప్పింది. 'పట్టం అస్పత్రికి తీసుకు పోతున్నారు, బాగవగానే తిరిగొత్తావలే' అంది. తనింటికి తీసుకుపోయి కూడెట్టింది. తినేసి నేను జారుకున్నాను. పట్టం పోద మెట్లాగంటే సోడా సాయిబ్బు అన్నాడు, ఆ రైలెక్కితే సీదా పట్టం పోతాదని. ఎక్కేశా."

ఒక క్షణంపాటు దక్షిణామూర్తికి నోట మాట రాలేదు. కళ్ళలో చెమ్మ కనబడకుండా తుడుచుకుని అన్నాడు.

"ఎక్కు, కారెక్కు."

ఆమె కారెక్కింది. కారు కదిలింది.

షినాయి నగర్‌లో పెద్ద బంగాళా అతనిది. దారి పొడుగునా చిట్టితల్లి ఏదో అడుగుతూనే ఉంది. దక్షిణామూర్తి పరధ్యానంగా సమాధానాలు చెపుతున్నాడు. ఆఖరుకి కారు పెద్ద ఇనుప తలుపులను దాటి గుండ్రటి రోడ్డువెంట తన ఇంటిముందు పోర్టికోలో ఆగేవరకూ అతనొక నిశ్చయానికి రాలేకపోయాడు

చిట్టితల్లి నేం చెయ్యాలి?

ఆమె కెలాగో సహాయం చెయ్యాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆగిన కారు తలుపు పక్క నిలబడి, అమాయకంగా ఆమె చెప్పిన కథ విన్నప్పుడు అతని వ్యక్తి ఆపాదమస్తకమూ నీరయి పోయింది. ఆ ముహూర్తంలో ఆమెను కారెక్కమనడం తప్ప మరో ఆలోచన అతని మనస్సులోకి రాలేదు. కాని జరిగిన కథ వింటే అనసూయ అతడు చేసినపని హర్షించదు. అనసూయే కాదు, అతని స్నేహితులూ, ఆప్తులూ ఎవరూ హర్షించరు. అమెను చూసి జాలిపడ్డం, పదో పదిహేనో చేతిలో పెట్టడం–అంతవరకూ మాత్రం అతని కర్తవ్యమూ, విధీ అని అంతా ఒప్పు కుంటారు. కాని ముక్కూ మొగం ఎరగని ఒక అనాథ బాలికను కార్లో ఎక్కించి ఇంటికి తీసుకురావడం, అది మట్టుకు అందరికీ వింతగా తోస్తుంది.

అందులో తనలాంటి ఆరితేరిన వ్యాపారస్థుడు చెయ్యవలసిన పనికాదు. ఇది వింటే సాటివాళ్ళు అతని మతి భ్రమించిందనుకుంటారు. అతని వ్యాపారానికే కాదు, అతని పేరు ప్రతిష్ఠలకే దెబ్బ. అయితే ఆ పసిపాపను వీధిపాలు చెయ్యడానికి అతనికి మనసొప్పలేదు. పోర్టికోలో ఆగిన కారులోంచి అతను దిగకుండానే తోటమాలి గుడిసె దగ్గరకు నడపమన్నాడు డ్రైవరుని. తీరా తను దిగాక డ్రాయింగు రూములో ఎవరన్నా వేచిఉంటే వాళ్ళకి పిల్లను గురించిన సముజాయిషీ అంతా చెప్పుకోవాలి.

తన ఇంట్లో తనే ఏదో దొంగతనం చేస్తున్నట్టనిపించిందతనికి. ఒక వంక అనసూయనీ, మరోవంక చిట్టితల్లినీ కూడా ఏదో మోసగిస్తున్నట్టు అతని మనస్సు పీకింది. కాని గుండె నిబ్బరపరుచుకుని, తోటమాలిని పిలిచాడు.

"ఆర్ముగం! ఈ పిల్లని నీ ఇంట్లో పెట్టుకుని, పెట్టూ పోతా చూస్తుండు."

"ఎత్తనినాళ్ళు సార్," అని అడిగాడు ఆర్ముగం.

"నేను చెప్పేదాకా, తెలిసిందా ? దొరగారికి అన్నీ వివరాలతో చెప్పాల గావునేం ? నీ పిల్లలతో సమంగా చూస్తుండు. ఆమె కేమన్నా లోటొచ్చిందా జాగ్రత్త."

తోటమాలిమీద కోప్పడి, ఆమె విషయం అంత కచ్చితంగా అతనితో ఏర్పాటు చేశాక, అతని మనసులో ఇంతవరకూ అలజడి పెడుతున్న ఆందోళన కొంత తగ్గింది. ఆమె ఎడల తన కర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చానని సంతృప్తి పడ్డాడు.

"ఆఫీసులో అడిగి డబ్బు తీసుకుని ఆ పిల్లకి గుడ్డలు కుట్టించు," అని చెప్పి డ్రైవరుని కారు షెడ్డులో పెట్టమని, ఇంటివేపు నడిచి వెళ్ళాడు సావకాశంగా ఆ పిల్లని ఒక అనాథశరణాలయంలో జేర్పించేస్తే, సమస్య అన్నివిధాలా పరిష్కారమైపోతుందని నిర్ణయించుకున్నాడు.

ఆ తరవాత పని తొందరలో ఆ పిల్ల విషయం పూర్తిగా మరిచి పోయాడు. అన్నిటికన్నా ముఖ్యమయిన పని అతని పెళ్ళి.

అతను సరదాగా గడిపొద్దామని విశాఖపట్టణానికి బయలుదేరిన రోజునే, అనసూయ తండ్రికి గుండెజబ్బు సూచనలు కనిపించాయట. అనసూయ పట్టుబట్టి ఆ వార్త అతని కందకుండా ఆపించింది. ఒకటి, ఏదో విశ్రాంతి కోసం వెళ్ళినతన్ని వెంటనే తగినంత కారణం లేనిదే రప్పించడం న్యాయం కాదనీ; రెండు, తన తండ్రి గుండె జబ్బు అంత ప్రమాదమైనది కాదనీ. అయితే అనసూయ తండ్రి మాత్రం ఒక వాగ్దానం పుచ్చుకున్నాడు. దక్షిణామూర్తి తిరిగొచ్చిన వెంటనే అతనికీ అనసూయకీ పెళ్ళి జరిగిపోవాలని. నర్సింగ్‌హోమ్‌లో తమ ఆస్థాన జ్యోతిష్కుల్ని రప్పించడం, ఇద్దరి జాతకాలూ చూసి, ముహూర్తం నిర్ణయించడం, అన్నీ దక్షిణామూర్తి ఊరికి చేరుకోకుండానే జరిగిపోయాయి. మొదట అతనికి కొంత చిరాకు కలిగింది, తన ప్రమేయం లేకుండా ఇదంతా జరిగినందుకు.

"సరే, నీ కిష్టం లేకపోతే వొద్దని నాన్నతో చెప్పేస్తానులే ఇందులో బలవంత మేముంది ?" అంది అనసూయ.

"ఆ ! అదేమన్నమాట. ఇప్పుడు పెళ్ళి వాయిదా వేస్తానంటే మాత్రం నేనొప్పు కుంటానా ?" అన్నాడు ఛలోక్తిగా దక్షిణామూర్తి తను చిరాకు పడ్డందుకు అనసూయకి కోపం వొచ్చిందని గ్రహించి ఆమెను దగ్గరగా తీసుకుని పెదవుల మీద ముద్దు పెట్టుకున్నాడు కూడా. అంత చనువు ఆమె ఇవ్వడం తను తీసుకోవడం అదే మొదటిసారి ఆమె ఎంత నవయువతి

కయినా, కొన్నింటి విషయంలో మాత్రం మహా పాతకాలపు మనిషి.

ముహూర్తం సరిగ్గా వారం రోజులైనా లేకపోవడం మూలాన అతనికీ ఆమెకూ కూడా నిద్రా విశ్రాంతీ లేదు. వ్యాపార విషయాలన్నీ వాయిదావేసి రోజుకి ఇరవై నాలుగు గంటలూ పనిచేసినా పెళ్ళి ఏర్పాట్లు పూర్తయేటట్టు కనబడలేదు. బంగారునగలు బహిరంగంగా చేయిం డానికి వీల్లేదు గనుక, అతని ఇంట్లో సరుకుల గదిలో ఆ కార్ఖానా ఏర్పాటు చెయ్యాల్సి వచ్చింది. రెండు వేపులా పిలుపులు, ఆహ్వాన పత్రాలు, వగైరా ఏర్పాటులన్నీ అతని నెత్తిన పడ్డాయి. మామగారు నర్సింగ్‌హోమ్‌లో ఉన్నారు: కయనపంక మగదక్షతలేదు. ఒక్కగా నొక్క కూతురు. తమ్ముళ్ళనీ, వాళ్ళ పిల్లల్నీ ఆయన నమ్మలేదు-ముఖ్యంగా డబ్బు విషయంలో.

అన్నిటికన్నా ఎక్కువకాలం తినేసింది పెళ్ళిబట్టల ఎన్నిక. ఆమెకు కొనవలసిన చీరలు ఆమెనే ఎంచుకోమన్నాడు దక్షిణా మూర్తి

"బాగుంది, కట్టుకనేదాన్ని నేనయినా, అనుక్షణం చూసేవాడిని నువ్వు. నీకూ నచ్చి తీరాలి."

బట్టల దుకాణంలో అడుగు పెడితే, ఒక పూట గడిచిపోయింది, ఒక్క చీరయినా ఎంచకుండానే. పెళ్ళిలోగా ఈ చీరలుకొనడం ఎల్లాగా పూర్తికాదని నిరాశ చేసుకున్నాడు దక్షిణామూర్తి. కాని రేపు పెళ్ళనగా సేలం వెళ్ళి ఆఖరి చీరలు కొనేసి, రాత్రి పదిన్నరకి ఇంటికి తిరిగొచ్చేసరికి, ఫరవాలేదు రేపు పెళ్ళి జరుగుతుందన్న నమ్మకం కలిగిందతనికి. వచ్చిరావడంతోటే సోఫాలో కూలబడి కన్ను మూశాడు పెద్దగాలివానకి అలసి విశ్రమిస్తున్న ప్రకృతిలాగుంది అతని స్థితి అప్పుడొచ్చి చెప్పాడు దొర.

"ఆ పొణ్ణు కనబడలేదు సార్."

"ఏ పొణ్ణు ?"

"తోటకారన్‌కి మీరిచ్చిన పొణ్ణుసార్. ఆ దినం మీతో కార్లో..."

"ఏమయింది ?"

"పొద్దున్న తొమ్మిది గంటలకి— చూసినాడంట. ఆ తరవాత చూణ్ణే లేదంట."

దక్షిణామూర్తికి తనేదో తప్పుచేసిన ట్టనిపించింది.

"ఆర్ముగాన్నిలా పిలు."

ఆర్ముగం వచ్చాడు. అతని పెళ్ళాం వొచ్చింది. ఇంటిముందు పందిరి వెయ్య డానికి కుదిర్చిన కూలీ లందరూ వచ్చారు. అన్ని పోలీస్ స్టేషన్లకి ఫోన్ మోగింది. ప్రతి ఐదు నిముషాలకీ వాకబులు. ఎదురుగా కనిపించినవాణ్ణి తిరిగి తిరిగి అదే ప్రశ్న అడగడం. దక్షిణామూర్తి అందర్నీ తిట్టాడు. తన కప్పగించిన పిల్ల మాయమైనందుకు ఆర్ముగాన్నీ, ఆమె ఎక్కడికి పోయిందో జాగ్రత్తగా చూడ

నందుకు దొరనీ. ఆమెను పట్టుకోలేక పోయినందుకు పోలీసుల్నీ పై అధికారులందరూ నిద్ర మేలుకున్నారు హోమ్‌శాఖ మంత్రిగారి ద్వారా. అందరూ టెలిఫోన్ల వద్ద కూచున్నారు, చిట్టితల్లి కబురు కోసం. ఒక్క అనసూయకి మాత్రం అతడు ఫోన్ చెయ్యలేదు. ఆ క్షణంలో అతడు అనసూయ సంగతే మరిచి పోయాడు

రాత్రి పన్నెండు దాటినా చిట్టితల్లి కబురు తెలియలేదు దక్షిణామూర్తికి ఆందోళన ఎక్కువైంది. ఈ మహాపట్నం ఆ పసిపాపను మింగేసిందా ?

ఆర్ముగం తన పిల్లలు ఆరుగుర్నీ నిద్ర లేపి తీసుకొచ్చాడు. అందర్నీ తిరిగి తిరిగి విచారించాడు దక్షిణామూర్తి కొన్ని అతనికి మరీ బాధ కలిగించిన వివరాలు దాటేశాడు ఉదాహరణకి, మూడు రోజులక్రితం అతడూ అనసూయా బయటికి పోడానికి కార్లో బయలుదేరి నప్పుడు, దారి కడ్డంగా నిలబడిందట చిట్టితల్లి. ఆర్ముగం ఆమె నోరు మూసి ఒక గుబురుపక్కకి లాగేశాట్ట అయ్యగారికి ఆమెఏడుపువింటే కోపమొస్తుందని. అతన్ని చూడ్డానికి ఎన్నో సార్లు ప్రయత్నం చేసిందట. గుమ్మం లోపల అడుగు పెట్టకుండానే అవతలికి ఈడ్చిపారేశాడట దొర.

"మా అమ్మదగ్గిరికి తీసికెళ్తానన్నాడు. నన్నొదులు," అని గుంజుకు నేడ్చేట వీళ్ళు పట్టుకుంటే.

వాళ్ళతో ఎంత గట్టిగా మాట్లాడినా, ఎవర్నీ నిజంగా తిట్టలేకపోయారు దక్షిణామూర్తి. ఎందుకో వాళ్ళలా చేసినందుకు నిజంగా బాధ్యత తనదే ననిపించిందతనికి.

మరో రోజున ఆర్ముగం చేతిలోంచి విడిపించుకుని అరుస్తూ తన కారు వెనకాల పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చిందట. పంచి రేస్తున్న ఆసామీ ఒకడు వెనకాల వెళ్ళి ఆమెను పట్టుకుని తీసుకొచ్చి తిరిగి ఆర్ముగానికి అప్పగించాడట.

ఇంక చిట్టితల్లి దొరక దన్న నిస్పృహ అతని మనస్సులో ఆవరిస్తున్న సమయంలో ఆర్ముగం మూడోకొడుకు చెప్పిన ఒక సంగతి గుర్తుకొచ్చింది.

అక్కడే పడుకుని నిద్రపోతున్న బాలూని బలవంతంగా ఊపి లేపాడు దక్షిణామూర్తి. ఈ దిక్కులేని పిల్లకోసం తమ యజమానిపడుతున్న ఆందోళన నౌకర్ల కెవరికీ అర్థంకాలేదు.

"ఏంరా బాలూ ! పొద్దున్న ఏమిటి చూశానన్నావు ? నువ్వూ చిట్టీ కలిసి, ఎక్కడికి పోయారు ? ఇందాక ఏమిటన్నావు ? చెప్పు" అని ఆత్రంగా అడిగాడు.

"పాడకట్టసార్. పొణం సార్ పొణం" అన్నాడు బాలు సగం మగతలో

"ఎక్కడ ? శవాన్ని ఎటు తీసుకుపోయారు ?"

"భూమి జికర్రై పక్కమా సార్."

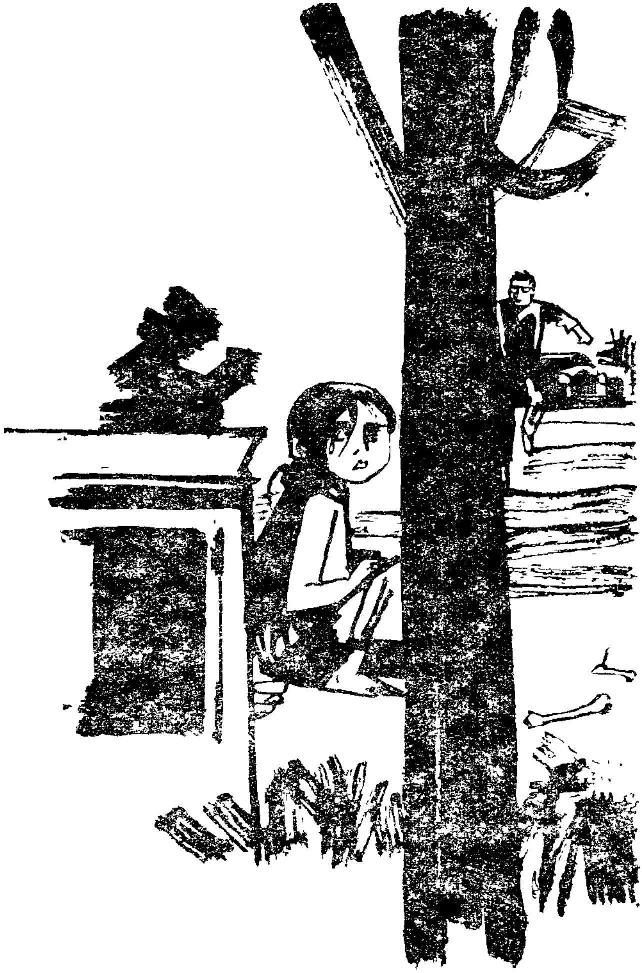

"డ్రైవర్! కారు తియ్యి—తొందరగా..."

డ్రైవర్ షెడ్ తలుపు తెరిచి కారు ఇవతలికి తీసేదాకా ఆతనికి తొందర ఆగలేదు తనే షెడ్‌దగ్గరకు పరుగెత్తాడు తనే కారుస్టార్ట్ చేసి బుర్రుమని శరవేగంతో వీధిలోకి తిప్పాడు. ఎవరో మోసుకు పోతున్న శవం చూసింది. తన తల్లినలాగే తీసుకుపోయారు. ఆ శవంతో పోతే తన తల్లి తప్పకుండా కనబడుతుందని గంపెడాశతో బయలుదేరింది చిట్టి పాపం. పూనమల్లి హైరోడ్డులోకి కారు తిప్పుతుండే టైర్లు కిర్రుమన్నాయి. ఒక లారీనీ, ఒక రిక్షానీ భయపెట్టి కారు పూనమల్లి వేపు స్థిరపడింది. వంతెన దాటింతరవాత వేగం తగ్గించాడు. కుడిచేతి పక్కనున్న సర్పి

లైటు వెలిగించి ఆ స్మశానం అంతా వెతుకుతూ మెల్లగా కారునడుపుతున్నాడు. నిర్మానుష్యమైన ఆ స్మశానంలో, ఆ కిటికి చీకట్లో—ఏకాకిగా నిస్సహాయంగా దూరంగా కూర్చుని ఉంది ఒక చిన్న ప్రాణి ఆమె చిట్టితల్లి అని గుర్తుపట్టాడు దక్షిణామూర్తి తనతల్లిని వెతుక్కుంటూ మద్రాసు వచ్చింది తన తల్లిని వెతుక్కుంటూ స్మశానంలోకి వచ్చింది. తల్లి లేదనీ, ఎక్కడా లేదనీ తనకింక కనబడదనీ తెలుసుకుంది తల్లి లేని లోకం స్మశానం. ఆ స్మశానంలో ఒంటరిగా కూర్చుంది. ఆ దృశ్యం కంటబడగానే దక్షిణామూర్తికి లోపల ఎక్కడో విపరీతమైన బాధ పుట్టింది. అల్లాగే స్టీరింగు చక్రంమీద కళ్ళు మూసి వాలాడు మెల్లగా కారు తలుపు తెరిచాడు. స్మశాననిశ్శబ్దాన్ని భంగపరచకుండా జోళ్ళు విడిలించి పారేసి వట్టి పాదాలతో నడిచాడు కారు దీపాలయినా ఆర్పకుండా.

చిట్టి వెనక ఒక క్షణం నిలబడ్డాడు. మెల్లగా వంగాడు, కూర్చున్నాడు. చేతులు ఆమెచుట్టూ వేశాడు. ఆమె ఒక్కసారి ఉవ్వెత్తుగా లేచింది.

"నన్నొదిలేసెయ్ మీరంతా దొంగలు నన్ను ముట్టుకోకు—నన్నొదిలేసెయ్ "

" చిట్టీ! " అన్నాడు మెల్లగా, మృదువుగా.

"అబద్ధాలాడారు నాతో—రంగత్తా, నువ్వూ అంతా మా అమ్మని అల్లాగే కాల్చేస్తే—ఆస్పత్రిలో ఉందన్నారు. పట్నంలో ఉందన్నారు. ఎందుకన్నారు? మా అమ్మ ఇంకలేదంటగా. ఇంకసలు రాదంటగా ఉందని ఎందుకన్నా నాతో—నాతో అబద్దాలెందుకాడారు మీరంతా? రంగత్తా, నువ్వూ—అంతా?"

మాట మాటకీ మధ్య ఎగుపుల్లో, ఆకస్మికంగా తగిలిన గాయం రక్తం చిందుతోంది. ఆమెలో, ఆకస్మికంగా కలిగిన జ్ఞానం కత్తిలా ఇంకా కోస్తోంది? దక్షణామూర్తికి తెలుసు, ఆ గాయాన్ని ఓదార్పులు మాన్పలేవని.

చిట్టితల్లిని భుజంమీద వేసుకున్నాడు. కాలుతున్న చితుల మధ్య కాలిబాటవెంట రోడ్డువేపు నడిచాడు. చిట్టితల్లి ఎగుపులు క్రమంగా సన్నగిల్లాయి. ఆమె ఎడం చెయ్యి అతని కంఠాన్ని చుట్టుకుంది—ఇంక జీవితాంతం వదలని బంధంలాగా

కారు తలుపు తెరిచి చిట్టిని లోపల సీటుమీదికి దింపాడు. అప్పుడు చూశాడు చిట్టితల్లి నిద్రపోయిందని ఆమె శరీరం వశందప్పి సీటుమీద పడి పోయింది. ఉదయం తొమ్మిదిగంటల నించి ఈ నాలుగోఝాము రాత్రివరకు ఆ లేతమనస్సులో ఎన్ని ఉప్పెనలు చెలరేగాయో ఊహించుకోగానే అతని ఒళ్ళు జలదరించింది. తలుపు మెల్లగా మూసి, డ్రైవరు సీటువేపు కొచ్చాడు. ఒక్కసారి దిగంతంవరకూలాగ పరుచుకున్న స్మశానంవేపు చూశాడు. మెల్లగా

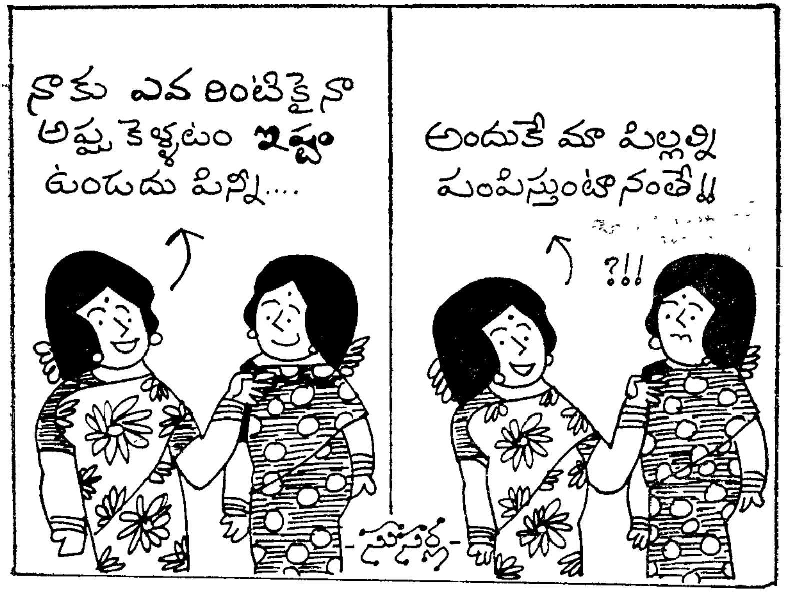

కారులో ఎక్కి తలుపు మూశాడు. పరధాన్యంగా ఇంటికి నడిపించాడు కారు.

మిగతావాళ్ళు చిట్టితల్లిని తియ్యబోతోంటే వారించాడు. తనే ఎత్తుకుని వెళ్ళి లోపల సోఫాలో పడుకోపెట్టాడు.

పక్కనున్న ఫోను తీసి అలవాటైన నంబరొకటి డయల్ చేశాడు. కొంత సేపటికి-ఎంతో సేపటికి పరిమితమయిన కంఠం నిద్రమత్తులో బరువుగా పలికింది.

"డార్లింగ్! ఏమి టింత రాత్రివేళ?"

అంత రాత్రివేళ అతడు తప్ప మరెవ్వరూ ఫోన్ చెయ్యరని ఆమెకు తెలుసు.

"నువ్వు తక్షణం ఇక్కడికి రావాలి."

"రేపు పెళ్ళన్న సంగతి మరిచిపోయావా ?"

"లేదు గనకే రమ్మంటున్నాను. నువ్వు వచ్చి తీరాలి. నీ కో ముఖ్యమైన బహుమానం ఇవ్వదలిచాను.......అది నువ్వు అంగీకరించాలి."

"ఏమిటది ?"

"నువ్వు రాగానే చూపిస్తాను."

అతడు ఫోన్ పెట్టేశాడు. ఆమె వస్తుందని తెలుసు. అతని చెయ్యి అప్రయత్నంగా చిట్టితల్లి తల నిమిరింది. అనసూయతో చెప్పదలుచుకున్న మాటలు మననం చేసుకున్నాడు.

"అనసూయా! ముందీ చిట్టితల్లికి నువ్వు తల్లివి కావాలి. అయితేనే నాకు భార్యవు కాగలవు." అతని హృదయంలో అమితమైన ప్రశాంతి నిండింది.